

Szalontai Ábel évek óta fotózza a Badacsonyt; valamennyi képe az átellenes partról, távlatból mutatja a hatalmas hegyet. Már akkor is gyakran látta, amikor még fényképezni sem tudott; gyerekként a családi nyaraló előtti magas

24 Tillmann J. A.

TÁVOLI ÉS KÖZELI TÁVLATBAN

*Szalontai Ábelről, a Badacsonyról
és a széllovaglásról*

olyannyira döntőnek tekintették, hogy az ember nevének részévé vált: Epheszoszi Hérakleitosz, Kithioni Zénon, Cyrénei Simon... Még ma is mindenféle népek és gépek kívánják megtudni születési helyünket.

Később akár elhagyjuk a helyet, akár ki sem mozdulunk onnan, távlata időről időre megváltozik, ahogy magunk sem maradunk változatlanul. És a tájék is átalakul, még inkább a figyelem fókusza és a valóság értelmezése.

A Badacsonyt először tízévesen egy boglári úttörőtáborból láthattam. A körülmények annyira nyomasztóak voltak – zászlófelvonás, masírozás, barakkélet –, hogy nem maradt róla semmilyen emlékem. Annál inkább nyomot hagyott az első balatoni nyaralás, kezdve már az odavezető, jegenyesorok között kanyargó úttal. Aztán a végeláthatatlannak tetsző víz, amekkorát magamfajta falusi addig nem látott. Széplakról tágas kilátás nyílt, és akkor még homokos, hullámoktól szabdalt volt a partja. Az *Én és a kisöcsém* nevű nyaralóban laktunk, a nevet eléggé furcsának találtam, mert a háziak egyikének sem volt kisöccse. Csak évek múltán derült ki, hogy egy operettélmény volt a névadás forrása.

Felnőttként nem törekedtem a *Magyar Tenger* közelébe; össznépi vágytárgy mivolta és tömegessége egyaránt távolmaradásra készítetett. Később sem kedveltem meg különösebben, amikor egy véletlenül adódott munka folytán két nyáron át dolgoztam a tihanyi strandon. Szörfkölcsönzőként, majd -tanárként minden napot, reggeltől estig a partján kellett töltenem; szünnap nem volt. Csak a viharos idő adott alkalmat arra, hogy távol tudjak maradni a parttól és strandoló tömegeitől.

A légköri viszonyok ilyen változásai számomra nemcsak a gályázástól való elszabadulást hozták meg, hanem a víz és az égbolt változó fényeinek fenséges színjátékával is megajándékoztak. És ha a parttól távolabb jártam,

partról nézhetette a víztükrő fölé magasodó, időről időre földöntúli megvilágításban mutatkozó tájat.

Világra jövetelünk a tér egy pontján történik. Az ember életének meghatározó eseménye egyúttal a kezdőpontja is. A hely, ahonnan életútja kezdetét veszi. Ezt régen

a *Magyar Tenger* a viharok tombolása során valóban tengernek mutatkozott; körös-körül csak víz volt mindenütt, és szél és fény.

A képek sorát nézve felmerült bennem, milyen lehet ez a hegy közelről? Így aztán egy verőfényes őszi napon két keréken körbejártam, egy másik napon megmásztam. Középről a Badacsony két eléggé különböző része tűnik föl: a lankásabb, főként szőlőkkel borított koszorúja fölött erdő húzódik, ebből meredeken emelkedik ki bazaltoszlopokkal övezett platója. A szőlővidék korántsem olyan bukolikus, mint amilyenek egykor Hamvas Béla leírta: „A szőlőtáblák között lágy füves utak, mint csendes patatok folydogálnak. A pincék bejárata előtt hatalmas diófa, még a legforróbb nyárban is hús.”¹ Esszéje közel egy évszázada keletkezett, és a környék valósága alighanem már akkor is másként festett.

Ezeket a hegyeket járva jóval kevésbé idilli helyekkel tarkított tájat láttam. Bár a Badacsony hátában is akadnak már-már arkádiai ligeteket; juhokat és kecskéket, sőt struccokat is lelni, a pincék többnyire pincészetekké, dolyfös udvarházakká vagy turistatérítő vendéglőkké alakultak, az utak körül hirdetőtábla erdők, és még körömszűdió is akad... Persze Hamvasnak, mint szigligeti szemlélődéséről írja, a keze ügyében volt az idilli tájék festéséhez kellő felhajtóerő: „a kulacsban a bor, s ha meditációm akadozni kezdett, egyet kortyintottam...”

Az északi parton a viharok gyakran mindenfajta előjel nélkül érkeznek és csapnak le a tóra. Egyszer egy felhőszakadás a szörfön kint a vízen ért, hirtelen zölddé vált a tó, a haránt hulló esőcseppek sárgászöld fényfüggönyt vontak körém. Ilyen színeket aztán Szalontai Ábel képein láttam viszont újra. Nem utolsó sorban ezért is kezdtem munkáiban elmélyülni.²

Új Forrás 2021/7 – Tillmann J. A.: Távoli és közeli távlatban Szalontai Ábelről, a Badacsonyról és a szállavoglásról

¹ „...a borvidékek mind idillikusak (...) menj fel a Badacsonyra vagy a Szentgyörgy hegyre (...), és minderről kétségtelen tapasztalatot fogsz tudni szerezni.” Hamvas Béla: A bor filozófiája, <http://files.hamvas-bela.webnode.hu/200000049-777b87874f/A%20BOR%20FILOZ%20C3%93FI%20C3%81JA.pdf>

² • A Badacsony hegy 36 nézete. Szalontai Ábel munkáihoz, *Balkon* 2022/1.

<https://tekintettelatengerre.wordpress.com/2022/03/06/a-badacsony-hegy-36-nezete-szalontai-abel-munkaihoz-tillmann-j-a/#fbclid=IwAR0baERpk9cDdV80gycyc0TS61k6HaXtCBYXWfctZ-h0Yr3BXYGfFrIqISBw>

• Kifutópályák a tekintet felemeléséhez. Szalontai Ábel Badacsony-sorozatához, *Új Művészet* 2021/12.

https://tekintettelatengerre.wordpress.com/2022/03/09/kifutopalyak-a-tekintet-felemelesehez-szalontai-abel-badacsony-sorozatahoz-tillmann-j-a/#_ftn5

• Víz, vulkán, végtelen, (Szalontai Ábel Badacsony-képeihöz) *MŰÚT* 2021.11.29.

<http://www.muut.hu/archivum/37599>